

Dvojměrná tabulka

Je seznam kde každý jeho prvek je seznamem. Tyto seznamy vytvářejí dvojměrnou tabulku, kde jednotlivé pole prvního seznamu vytvářejí sloupce a jednotlivá pole vnořených seznamů vytvářejí řádky (dle indexu). Je možné vytvářet i troj a více rozměrné tabulky, kde u trojměrné tabulky se již dostáváme do 'pixelizace' 3D prostoru.

Dvojměrné údaje se vyskytují například jako hrací plochy různých her, či rastrové obrázky.

Výpis tabulky:

Výpis tabulky do shellu je možné vnořením dvou cyklů, kdy jeden bude mít za úkol procházet položky základní tabulky a druhý položky seznamu, který je uložen v položce základní tabulky.

Procházet tabulku můžeme buď po prvcích:

```
def vypis(tab):  
    for riadok in tab:  
        for prvok in riadok:  
            print(prvok, end=' ')  
        print()
```

Nebo za pomoci indexů:

```
def vypis(tab):  
    for i in range(len(tab)):  
        for j in range(len(tab[i])):  
            print(tab[i][j], end=' ')  
        print()
```

Výpis pomocí indexů se hodí v případě, kdy potřebujeme při zpracování prvku pracovat i s jinými prvky, např. při porovnání přilehlých prvků kolem.

Vytváření dvojměrných tabulek:

Dvojměrné tabulky vytvářejí buď přímým zadáním údajů:

```
>>> matica = [[1, 2, 3], [4, 5, 6], [7, 8, 9]]
```

Nebo:

```
>>> riadok1 = [1, 2, 3]  
>>> riadok2 = [4, 5, 6]  
>>> riadok3 = [7, 8, 9]  
>>> matica = [riadok1, riadok2, riadok3]
```

Ale častěji se používá nějakých cyklů a příkazu přiřazení (buď '=', nebo append()):

```
>>>matica = []
>>>for i in range(3):
    matica.append([0, 0, 0])
```

Nikdy ale ne násobením první tabulky, protože takto bychom vytvořili jen více odkazů na stejnou tabulku:

```
>>>matica1 = [[0, 0, 0]] * 3
```

Nicméně tento zápis už je v pořádku:

```
>>>matica2 = [[0] * 3, [0] * 3, [0] * 3]
```

Protože takto vytvoříme kopii položky v tabulce.

Někdy se k vytvoření tabulky používá tato funkce, kde určíte počet řádků a sloupců a případně zda zde chcete mít jinou hodnotu než '0':

```
defvyrob(pocet_riadkov, pocet_stlpcov, hodnota=0):
    vysl = []
    for i in range(pocet_riadkov):
        vysl.append([hodnota] * pocet_stlpcov)
    return vysl
```

Anebo takto:

```
defvyrob(pocet_riadkov, pocet_stlpcov, hodnota=0):
    vysl = [None] * pocet_riadkov # None alebo ľubovoľná iná hodnota
    for i in range(pocet_riadkov):
        vysl[i] = [hodnota] * pocet_stlpcov
    return vysl
```

Změnění prvků v tabulce:

K prvkům tabulky se dostaneme za pomoci indexů, kdy první index odkazuje na položku v první tabulce a druhý index odkazuje na položku ve vnořené tabulce. Samotné prvky měníme příkazem přiřazení '='.

Měnit obsah tabulky můžeme také pomocí procházení cyklem.

Zde je funkce, která očísluje vzestupně všechny položky:

```
def ocisluj(tab):
    poc = 0
    for i in range(len(tab)):
        for j in range(len(tab[i])):
            tab[i][j] = poc
            poc += 1
```

Kterou můžeme zapsat i takto:

```
def ocisluj(tab):
    poc = 0
    for riadok in tab:
        for j in range(len(riadok)):
            riadok[j] = poc
            poc += 1
```

Zobrazení dvojrozměrné tabulky v grafické ploše:

```
import tkinter

def kresli_text(tab):
    d = 20
    for r, riadok in enumerate(tab):
        for s, prvok in enumerate(riadok):
            canvas.create_text(s*d + 10, r*d + 10, text=prvok)

canvas = tkinter.Canvas()
canvas.pack()

t = vyrob(7, 11)
ocisluj(t)
kresli_text(t)

tkinter.mainloop()
```

Výsledek:

```
0  1  2  3  4  5  6  7  8  9 10
11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21
22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43
44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54
55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65
66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76
```

Namísto čísel můžeme na jejich místo vykreslit barevné čtverečky:

```
import tkinter

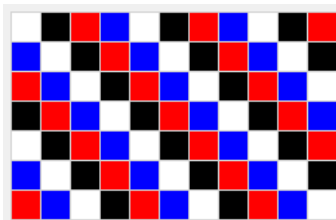
def kresli(tab, d=20):
    farby = ('white', 'black', 'red', 'blue')
    for r, riadok in enumerate(tab):
        for s, prvok in enumerate(riadok):
            x, y = s*d +5, r*d +5
            farba = farby[prvok %len(farby)]
            canvas.create_rectangle(x, y, x+d, y+d,
                                   fill=farba, outline='light gray')

canvas = tkinter.Canvas()
canvas.pack()

t =vyrob(7, 11)
ocisluj(t)
kresli(t)

tkinter.mainloop()
```

Výsledek:

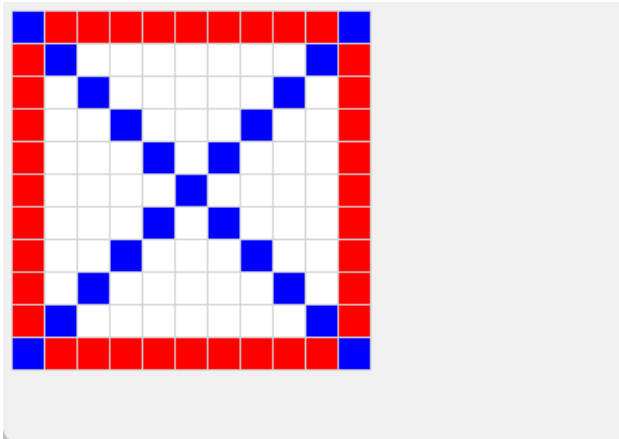
Vyrobenou síť je možné libovolně zabarvit, např:

```
canvas = tkinter.Canvas()
canvas.pack()

n =11
t =vyrob(n, n)
for i in range(n):
    for j in range(n):
        if i ==0or i == n-1or j ==0or j == n-1:
            t[i][j] =2
        t[i][i] = t[i][n-1-i] =3
kresli(t)

tkinter.mainloop()
```

Vyrobí toto:

Hodnota 'None':

každá funkce ukončená bez 'return' vrací 'None'. Stejně tak vrací None i funkce s 'return' pokud žádnou hodnotu neobdržela, nebo pokud má přímo uvedené, aby vrátila tuto hodnotu, např:

```
return None
```

Tuto hodnotu můžeme často využívat v situacích, když chceme oznámit, že hledání výsledku bylo neúspěšné.

Za pomoci této hodnoty můžeme i testovat, zda se určitá hodnota vrací, či vevrací:

```
vysledok = index(tab, hodnota)
if vysledok is None:
    print('nenasiel')
else:
    riadok, stlpec = vysledok
```

Je dobré upřednostnit v takovémto ověření zápis s 'is None', před zápisy '== None' a '!= None'.

Tabulky s různě dlouhými řádky:

Dvojměrné tabulky nemusí být vždy symetrické, ale každý řádek může obsahovat různě velkou tabulku.

Funkce, která nám vrátí seznam délky jednotlivých řádků:

```
def dlzky(tab):
    vysl = []
    for riadok in tab:
        vysl.append(len(riadok))
    return vysl
```

Funkce pro výrobu tabulky s různě dlouhými řádky:

```
def vyrob_d(dlzk, hodnota=0):  
    vysl = []  
    for dlzka in dlzk:  
        vysl.append([hodnota] * dlzka)  
    return vysl
```

Ukázka programu, který vytvoří tabulku v grafické ploše a po té každý řádek zkrátí o náhodnou hodnotu :

```
import random  
  
canvas = tkinter.Canvas()  
canvas.pack()  
  
n = 11  
t = vyrob(n, n) # tabulka n x n samých 0  
for riadok in t:  
    for i in range(n):  
        riadok[i] = random.randint(0, 2) # všetky prvky sú náhodné z <0, 2>  
    kresli(t)  
    canvas.after(1000)  
    for i in range(n):  
        t[i] = t[i][:random.randrange(n)] # náhodné generovanie dĺžky tabulky  
    kresli(t)  
  
tkinter.mainloop()
```

Pár příkladů práce s dvojrozměrnými tabulkami:

Zvýšení všech prvků o jeden:

```
def zvys_o_1(tab):  
    for riadok in tab:  
        for i in range(len(riadok)):  
            riadok[i] += 1
```

Vytvoření nové tabulky, kopií a zvýšením hodnot:

```
def o_1_viac(tab):  
    nova_tab = []  
    for riadok in tab:  
        novy_riadok = list(riadok) # kópia pôvodného riadka  
        for i in range(len(novy_riadok)):  
            novy_riadok[i] += 1  
        nova_tab.append(novy_riadok)  
    return nova_tab
```

Kopie dvojrozměrné tabulky:

```
def kopia(tab):  
    nova_tab = []  
    for riadok in tab:  
        nova_tab.append(list(riadok))  
    return nova_tab
```

Číslování tabulky po sloupcích (tabulka musí mít řádky stejně dlouhé:

```
def ocisluj_po_stlpcoch(tab):  
    poc = 0  
    for j in range(len(tab[0])):  
        for i in range(len(tab)):  
            tab[i][j] = poc  
            poc += 1
```

Spočítání počtu výskytů nějaké hodnoty za pomoci metody count():

```
def pocet(tab, hodnota):  
    vysl = 0  
    for riadok in tab:  
        vysl += riadok.count(hodnota)  
    return vysl
```

Zjištění, či je nějaká matice (dvojrozměrný seznam) symetrická:

```
def symetricka(matica):  
    for i in range(1, len(matica)):  
        for j in range(i):  
            if matica[i][j] != matica[j][i]:  
                return False  
    return True
```

Funkce vrátí pozici prvního výskytu nějaké hodnoty:

```
def index(tab, hodnota):  
    for i in range(len(tab)):  
        for j in range(len(tab[i])):  
            if tab[i][j] == hodnota:  
                return i, j
```

Hra Life:

V nekonečné čtvercové síti žijí bunky, které se různě rozmnožují a umírají podle následujících pravidel:

- 1) Když pole má kolem sebe 2 nebo 3 sousedy s hodnotou 1 (černě zabarvené), buňka přežívá, či ožívá do další generace.
- 2) Když pole nesplňuje první podmínku, buňka dostává v další generaci hodnotu 0 (bíle zabarvená).

```
import tkinter
import random

def nahodne(n):
    vysl = []
    for i in range(n):
        vysl.append([])
        for j in range(n):
            vysl[-1].append(random.randrange(2))
    return vysl

def kresli(tab, d=8):
    canvas.delete('all')
    for r, riadok in enumerate(tab):
        for s, prvok in enumerate(riadok):
            x, y = s*d +5, r*d +5
            farba = ('white', 'black')[prvok]
            canvas.create_rectangle(x, y, x+d, y+d, fill=farba,
outline='lightgray')
    canvas.update()

def nova_generacia(p):
    nova = []
    for r in range(len(p)):
        nova.append([0] * len(p[r]))
    for r in range(1, len(p)-1):
        for s in range(1, len(p[r])-1):
            ps = (p[r-1][s-1] + p[r-1][s] + p[r-1][s+1] +
                p[r][s-1] + p[r][s+1] +
                p[r+1][s-1] + p[r+1][s] + p[r+1][s+1])
            if ps==3 or ps==2 and p[r][s]:
                nova[r][s] =1
    return nova

canvas = tkinter.Canvas(width=600, height=600)
canvas.pack()

plocha = nahodne(50)
kresli(plocha)
while True:
    plocha = nova_generacia(plocha)
    kresli(plocha)

tkinter.mainloop()
```